

Specifičnost starší české literatury

I. Jak definovat středověk ?

(Umberto Eco: Umění a krása ve středověké estetice, Argo 1998)

Tvůrčí metoda: „imitatio et aemulatio“
(nápodoba a soutěž, soupeření v nápodobě)

II. Problémy interpretace starších textů

- Dobové poetiky
- Moderní literární věda

- Společný cíl:

nalezení klíče k pochopení textu v jeho autentických literárních, kulturních a společenských souvislostech

III. Středověké umění a alegorie

- Alegorie – až 4 možné významy díla:
  - doslovný (historický)
  - alegorický (analogický)
  - morální (mravoučný)
  - anagogický (vznešený, odhalující poznání náboženské pravdy)

- Alegorie úplná a částečná

IV. Alegorie a symbolika

Alegorie - „zkrat ducha“

(nikoli příčinné spojení dvou pojmů, ale vztah významu a účelu)

Každá část reality i svět víry mohou být zdrojem alegorie

Oblíbené zdroje informací o světě:

např.: Plinius Starší: *Naturalis historia* (1. stol.)

Physiologus (2.-4. stol.)

Vincenc z Beauvais: *Speculum maius* (13. stol.)

Kvantitativní a kvalitativní aspekty středověké estetiky

- „Krása je odrazem krásy Boží“
- Sv. Bonaventura (13. stol.): „Krása není nic jiného než číselná rovnost“

- Barva a světlo
- Soulad - „suavitas coloris“

Topika, text jako „hra“ s oblíbenými motivy

- Topos (pl. topoi, topy), locus communis (pl. loci communes)
- „společná místa“ – oblíbené motivy či řečnické obraty
- očekávané na určitých místech textů (žánrů)
- důkaz vzdělanosti autora i recipienta
- Např.:
- úvodní i závěrečné formule
- topos autorské skromnosti
- podle žánrů: např. chlapec-stařec, zlatý věk, svět naruby aj.